

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister
Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

18.10.2024 nr 6.1-1/108

Lugupeetud justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (edaspidi ITL) pöördub teie poole murega riigi digiarengu valdkonna juhtimise pärast seoses pikaleveninud uue digiarengu asekanstleri (riigi CIO) otsingutega ning meedias levivate sõnumitega riigi digiarengu juhtimise jaotamisest kahe inimese vahel.

Sektorina näeme, et selge valdkonna eestvedaja ja vastutaja puudumise tagajärjel on digivaldkonnas vajalikud riigipoolsed otsustusprotsessid hakanud venima ning valitseb seisak valdkonna arengute strateegilises juhtimises.

On väga tervitatav, et digiarengu asekanstleri konkursside luhtumise taustal olete justiits- ja digiministrina asunud otsima olukorrale lahendust. Samas näeme lahendusena pakutud digiarengu asekanstleri ametikoha kaheks (kahe asekanstleri vahel) jagamisel mitmeid riske, mida soovime välja tuua ja millega loodame, et arvestate otsustamisel.

1. Digivaldkond on oma olemuselt tihedalt läbipõimunud. Turvalisus (sh küberturvalisus) on osa igast teenuse elutsükli etapist: disainist kuni halduseni. **Juhtimise jagunemine kahe asekanstleri vahel võib tekitada segadust sisult läbipõimunud valdkonnas vastutuse ja ülesannete jaotuse osas, mis omakorda hakkab pärssima otsustusprotsesse ning valdkonna arengut.** On oht, et väheneb digivaldkondade vaheline sünergia, mis seni on ühtse juhtimise all toiminud. Näiteks seni on olnud Eesti tugevuseks rahvusvahelises võrdluses, et kübervaldkonda ja digiriiki on juhitud ühtselt, sest see loob tugevamad eeldused turvalisuse kõigesse sisse põimimisel.

Näide valdkonna tihedast läbipõimumisest: meedias on räägitud, et üks asestantsler vastutab digiriigi arengu teemade eest ja teine küber- ja sidevaldkonna ning alusteenuste eest.

Millise asestantsleri vastutusvaldkonda jääb X-teeni tuntud meie digiriigi alusstruktuur? Või kas pärandvara on digiriigi arengu teema või alusteenuste teema?

Meie hinnangul strateegilisel tasemel tuleks neid käsitleda jätkuvalt koos.

2. **IKT sektori ettevõtted tunnevad täna puudust riigi IT juhtimise kesksest eestvedajast, kes seaks prioriteedid ja suunaks prioriteetsetesse valdkondadesse ressursse ning aitaks tagada alusstruktuuri jätkusuutlikkuse. Planeeritud kahe digivaldkonna asestantsleriga juhtimismudel is meie hinnangul strateegilise juhtimise mure ei lahene. Sõltumata juhtimistasandite arvust vajab digivaldkond ühtset kokku juhtimist – selle viimine Justiitsministeeriumi kantseri tasandile (kelle portfellis on lisaks digiteemadele ka kriminaal- ja õiguspoliitika, vanglad, justiitshalduspoliitika) võib teemade paljususe ja ülekoormuse tõttu osutada pudelikaelaks otsuste tegemisel ning nõrgestada strateegilist juhtimist. Rõhutame, et tegu pole formaalse kokku juhtimise ülesandega, vaid väga sisulisega, mis eeldab erinevate digivaldkondade omavaheliste vastas mõjude sügavamat mõistmist.**
3. Sel aastal on korraga olnud mitmeid muutuseid digivaldkonna juhtimises ning kahjuks need on toonud kaasa segadust ja sisuliste teemade venimist. **Peame oluliseks, et tavapärase töö, mis senise digivaldkonna juhtimismudeliga meie hinnangul toimis, saaks taas ladusalt jätkuda. Suuremad muutused võtavad reeglina palju aega sisse töötamiseks ning meie seisukoht on, et riigi IT juhtimine ei saa oodata struktuurimuudatuste protsessi taga.**
4. Lisaks eeltoodud sisulistele põhjendusele on jäänud segaseks, kuidas riigile seatud kärpeülesande kontekstis kahe inimese palkamine on väiksema kuluga, kui ühe. Me isegi julgustaks kaaluma võimalust tasuda ühele võimekale inimesele planeeritud kahe rolli tasu, sest kogukulu riigile on sama. **Usume, et võimeka inimese värbamine on võimalik, selleks on vaja anda talle tegutsemisressurssi ja -vabadust.**

Soovime jätkuvalt olla maailma edukaim ja turvalisim digiriik, kes oma lahendustega on teistele eeskujuks. **Valdkondade ülene riigi IT juhtimine on selleks seni olnud oluline nurgakivi ja peame seda kriitiliseks ka tulevikus. Hea juhtimine toob kaasa efektiivsuse kogu valdkonna edendamisel.**

ITL on valmis kohtuma ja täiendavalt selgitama eeltoodud riske, mida kavandatud juhtimisstruktuuri muutmisel näeme. Ja loomulikult kaasa mõtlema võimalike lahenduste osas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Põld
Tegevjuht

Koopia: Justiitsministeeriumi kantsler Tõnis Saar